

podpredsednik) za naslednji dve leti prevzel dr. Matevž Košir, dr. Nevenka Troha je obdržala podpredsedniško mesto, tajniško funkcijo pa je od podpisanega prevzela Aida Škoro Babić. Prav tako je na mestu predsednika sekcije za vojaško zgodovino dr. Roka Stergarja zamenjal dr. Vladimir Prebilič. Po končanem občnem zboru ZZDS je novi častni član Salvator Žitko poskrbel za strokovno vodenje po starem mestnem jedru Kopra.

Naslednji dan je na strokovni ekskurziji po zaledju slovenske Istre dr. Dragica Čeč predstavila pomen in zgodovino srednjeveških utrd v Istri, z ogledom le-teh v Socerbu, Črnem kalu in Kubeđu ter transformacijo tega prostora skozi čas. Umetnostna zgodovinarica Vesna Kamin Kajfež pa nam je razkrila manj poznane sakralne znamenitosti Izole.

Zborovanje je zastavljene izzive uspelo v veliki meri izpolniti s širokim programom, s številčno udeležbo referentov ter publike, izdajo obsežne monografske publikacije (705 strani, 43 prispevkov), ki bo lahko služila v didaktične namene na vseh ravneh izobraževanja ter predstavitev novih perspektiv zgodovinarstva na področju študij migracij, ki kažejo nekoliko večjo odprtost do interdisciplinarnih pristopov in še vedno spregledanih tematik.

Claudio Povolò: L'UOMO CHE PRETENDEVA L'ONORE: Storia di Bortolamio Pasqualin da Malò (1502–1591). Venezia, Marsilio Editori, 2010, 187 str.

V zbirki Ricerche je pri beneški založbi Marsilio v začetku letošnjega leta izšla monografija zgodovinarja in dolgoletnega raziskovalca pravnozgodovinskih vidikov beneške preteklosti, Claudia Povolò, ki poučuje zgodovino prava in pravno antropologijo na univerzi Ca' Foscari v Benetkah. »L'uomo che pretendeva l'onore« je pravzaprav presenetljiva in svojstvena zgodovinska pripoved o Bortolamio Pasqualinu, osebnosti, s katero se je avtor pogosto srečeval v svojem večletnem brskanju po arhivskem gradivu in je zato še posebej pritegnila njegovo pozornost. Še zlasti veliko gradiva o tem možu hrani arhiv mesta Vicenze (tako imenovani *Archivio Torre*, ki ga hranijo v tamkajšnji knjižnici), iz katerega se je ponujala kopica drobcev, s pomočjo katerih je bilo mogoče sestaviti kompleksno sliko o Pasqualinovem življenju. Pa ne le v obliki golih biografskih navedkov, temveč tudi v obliki nadvse dragocenih podatkov o družbenih in političnih relacijah med mestom in podeželjem v 16. stoletju, ki so sestavljali spremljajoče kontekstualno ozadje pod drobnogled postavljene življenjske zgodbe.

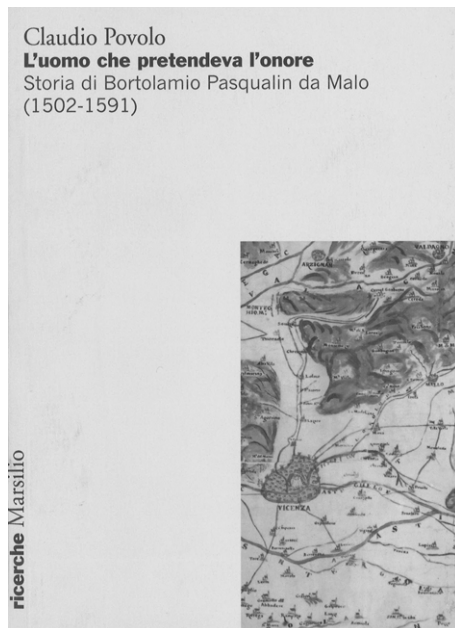
Za razumevanje nekaterih globokih družbenih sprememb, ki so nastopile v tem času, je bila po avtorjevem mnenju nadvse koristna prav rekonstrukcija Pasqualinovega življenja, o katerem, priznava avtor, sicer zlasti med beneškimi viri gotovo

obstaja še veliko neobdelanih sledi. Kljub temu pa se iz zgodbe o tem predstavniku 'ruralne buržoazije' iz kraja Malo v bližini Vicenze, kakršno ponuja Povolova monografija, nazorno zrcalijo konfliktni odnosi znotraj neke družbe ter med podeželskim in mestnim svetom, in to skozi celotno stoletje, ki ga je imel, in to kar zajeten del, priložnost doživeti tudi Pasqualin.

Publikacija, ki jo je avtor pripravil na podlagi močno razširjene in dodelane predloge za prispevek na simpoziju o družinah in relacijah moči v Italiji med srednjim in novim vekom, vsebuje tudi nekaj slikovnih prilog ter priročen slovar s seznamom osebnih in ledinskih imen ter z obrazložitvijo ključnih pravno-institucionalnih terminov, ki jih bralec v delu srečuje. Delo samo pa je v ogrodju zasnovano v slogu poročanja o dogajanju v kronološkem vrstnem redu oziroma v obliki dramatičnih epizod, vendar pa je to na videz faktografsko opisovanje pod avtorjevim preciznim analitičnim očesom preseženo, predvsem skozi branje virov med vrsticami. Gre zlasti za vire pravnega izvora (med drugim so bili podatki črpani tudi iz pričevanja, ki ga je proti Pasqualinu podal njegov stanovski kolega in kmalu tudi nasprotnik B. Canati). Izvedeti je sicer mogoče, da je Bortolamio Pasqualin, trgovec s svilo in prokurator svoje vasice, čigar poti so se gibale med Malom, Vicenzo in mogočnimi Benetkami, odbranil poskus plemiške klike, da bi mu naprtila neposredno vpletenost v krvav upor, do katerega je prišlo v Malu za praznik sv. Ivana, 28. decembra 1552, nato pa se je skupaj s sinovoma vztrajno boril proti ključnim

mestnim plemiškim družinam, ki so nenehno izvajale pritiske na obrobne skupnosti in vasice. Vpet v kompleksno lokalno mrežo konfliktov je moral izkusiti tudi izgubo sina Giovana Battiste, ki je bil umorjen (ta umor, piše avtor, je obdan z mnogimi simbolnimi pomeni na družbeni in zlasti kulturni ravni), vendar je do konca svojega življenja ostajal 'glasnik' in tudi 'delni povzročitelj' konfliktnosti svoje skupnosti.

Njegova osebna in družinska biografija, meni avtor (str. 42), sestavlja nekakšno »genealoško paradigmatsko progo, ne le ekonomskih in političnih transformacij, ki so v tistem času zadele ruralni svet, temveč tudi mreže konfliktov, ki se je namestila na staro strukturo jurisdikcijske države«. Mi-

kronivo posameznikove življenjske zgodbe skozi precej plastično pripoved (zvrst, ki ima v novejšem zgodovinopisju že nekaj posnemanja vrednih predhodnikov) tako odraža veliko širše dimenzije in značilnosti družbe izbranega časa (osredotoča se predvsem na drugo polovico 16. stoletja), kar pomeni njeno umestitev v kontekst v kar najširšem smislu. Med drugim avtorju služi tudi za opazovanje nekaterih pomembnih konceptov, povezanih z družbenimi odnosi v preučevanih zgodovinskih okoliščinah, kakršni so čast (tako osebna kot tudi družinska), prijateljstvo, botrinstvo, patronat idr., pri čemer spremlja predvsem njihovo redefiniranje in 'variacije', še zlasti pa mu kot pojmovna rdeča nit služi zanimiva in ne enoznačna relacija med mestom in podeželjem.

Zgodba o Bortolamiju Pasqualinu skozi oči Claudia Povola je tako še en dragocen primer historiografskega branja pravnih virov, ki se izmika navideznim utesnjujočim omejitvam, značilnim za takšne dokumente, namesto tega pa se odpira večdimenzionalnemu pogledu in skuša razbrati tudi tisto, česar na prvi pogled ni mogoče zaznati.

Urška Železnik

*Lovorka Čoralić (ur.): HRVATSKO-CRNOGORSKI DODIRI /
CRNOGORSKO-HRVATSKI DODIRI: identitet povijesne i kulturne
baštine Crnogorskog primorja. Zagreb, Hrvatski institut za povijest –
Matica hrvatska, 2009, 852 str.*

U izdanju Hrvatskog instituta za povijest i Matice hrvatske objavljen je zbornik radova pod naslovom *Hrvatsko-crnogorski dodiri / crnogorsko-hrvatski dodiri: identitet povijesne i kulturne baštine Crnogorskog primorja* u Zagrebu 2009. godine. Radi o zborniku radova s istoimenog znanstvenog skupa održanog u listopada 2007. g., a uredila ga je Lovorka Čoralić, ujedno i jedna od organizatora samog skupa. Zbornik sadrži 45 radova iz područja povijesti, povijesti umjetnosti, književnosti, a vremenski raspon obuhvaća dugi vremenski period – od ranog srednjeg vijeka do suvremenog doba.

Prvi rad kojim započinje zbornik rad je Milka Brkovića pod naslovom *Srednjovjekovna Duklja/Zeta – kasnija Crna Gora* (str. 11–37) u kojem autor daje presjek političke povijesti Crnogorskog primorja, počevši od pregleda Dukljanskih vladara (od vremena bizantske nominalne vlasti u ranom srednjem vijeku pa sve do dolaska Osmanlija u kasnom srednjem vijeku). Ukazuje i na važnost crkvenih izvora zbog nedostatka ostalih, ali i katoličke crkve općenito u Duklji/Zeti.